

WSPÓLNE STANOWISKO (WE) NR 22/2006

przyjęte przez Radę w dniu 25 września 2006 r.

w celu przyjęcia rozporządzenia (WE) nr .../2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia ...
dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych (RZYM II)

(2006/C 289 E/04)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 61 lit. c) i art. 67,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Wspólnota postawiła sobie za cel utrzymanie i rozwińnięcie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. W celu stopniowego tworzenia takiej przestrzeni Wspólnota ma przyjąć środki w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych mających skutki transgraniczne w stopniu koniecznym dla prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.
- (2) Zgodnie z art. 65 lit. b) Traktatu środki te mają obejmować środki wspierające zgodność norm mających zastosowanie w państwach członkowskich dotyczących prawa właściwego i jurysdykcji.
- (3) Rada Europejska na posiedzeniu w Tampere w dniach 15-16 października 1999 r. zatwierdziła zasadę wzajemnego uznawania orzeczeń oraz innych decyzji organów sądowych jako podstawę współpracy sądowej w sprawach cywilnych i zwróciła się do Rady i Komisji o przyjęcie programu w zakresie środków wdrażania zasady wzajemnego uznawania.
- (4) W dniu 30 listopada 2000 r. Rada przyjęła wspólny program Komisji i Rady w zakresie środków wdrażania zasady wzajemnego uznawania orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych ⁽³⁾. Program określa środki odnoszące się do harmonizacji norm kolizyjnych jako środki ułatwiające wzajemne uznawanie orzeczeń.

- (5) W programie haskim ⁽⁴⁾ przyjętym na posiedzeniu Rady Europejskiej w dniu 5 listopada 2004 r. wezwano do aktywnego kontynuowania prac nad normami kolizyjnymi odnoszącymi się do zobowiązań pozaumownych („Rzym II”).
- (6) W celu zwiększenia przewidywalności wyników sporów, pewności w zakresie prawa właściwego i swobodnego przepływu orzeczeń sądowych, prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego wymaga, aby obowiązujące w państwach członkowskich normy kolizyjne wskazywały to samo prawo krajowe, bez względu na to, do sądu jakiego państwa wniesiono sprawę.
- (7) Przedmiotowy zakres zastosowania oraz przepisy niniejszego rozporządzenia powinny być spójne z rozporządzeniem Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Bruksela I) ⁽⁵⁾ i z konwencją rzymską w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych ⁽⁶⁾.
- (8) Niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie niezależnie od charakteru sądu lub trybunału rozpatrującego sprawę.
- (9) Roszczenia wynikające z wykonywania władzy publicznej (*acta iure imperii*) powinny obejmować roszczenia wobec urzędników, którzy działają w imieniu państwa oraz odpowiedzialność za działania administracji publicznej, w tym odpowiedzialność funkcjonariuszy publicznych. Z tego względu kwestie te powinny być wyłączone z zakresu zastosowania niniejszego rozporządzenia.
- (10) Stosunki rodzinne powinny obejmować pokrewieństwo w linii prostej, małżeństwo, powinowactwo oraz pokrewieństwo w linii bocznej. Odniesienie w art. 1 ust. 2 do stosunków rodzących skutek porównywalny do małżeństwa i innych stosunków rodzinnych powinno być interpretowane zgodnie z prawem sądu państwa członkowskiego, do którego zwrócono się o rozstrzygnięcie sprawy.
- (11) Pojęcie zobowiązania pozaumownego jest różnie definiowane w poszczególnych państwach członkowskich. Dlatego też do celów niniejszego rozporządzenia zobowiązanie pozaumowne powinno być rozumiane jako pojęcie autonomiczne.

⁽¹⁾ Dz.U. C 241 z 28.9.2004, str. 1.

⁽²⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 6 lipca 2005 r. (Dz.U. C 157 E z 6.7.2006, str. 371), wspólne stanowisko Rady z dnia 25 września 2006 r. oraz stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia ... (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym).

⁽³⁾ Dz.U. C 12 z 15.1.2001, str. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 53 z 3.3.2005, str. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 12 z 16.1.2001, str. 1. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 2245/2004 (Dz.U. L 381 z 28.12.2004, str. 10).

⁽⁶⁾ Dz.U. C 27 z 26.1.1998, str. 34.

- (12) Jednolite przepisy, stosowane bez względu na wskazane przez nie prawo, pozwalają unikać zakłóceń konkurencji między uczestnikami sporów w ramach Wspólnoty.
- (13) Chociaż zasada *lex loci delicti commissi* jest podstawowym rozwiązaniem stosowanym dla zobowiązań pozaumownych prawie we wszystkich państwach członkowskich, jej zastosowanie w praktyce, w przypadku gdy elementy stanu faktycznego sprawy powiązane są z wieloma państwami, jest różne. Sytuacja taka powoduje brak pewności w zakresie prawa właściwego.
- (14) Jednolite przepisy powinny zwiększać przewidywalność orzeczeń sądowych i zapewniać odpowiednią równowagę między interesami osoby, której przypisuje się odpowiedzialność i poszkodowanego. Związek z państwem, w którym powstała szkoda bezpośrednia (*lex loci damni*), zapewnia odpowiednią równowagę między interesami osoby, której przypisuje się odpowiedzialność i poszkodowanego, a także odzwierciedla nowoczesne podejście do odpowiedzialności cywilnej i rozwój systemów odpowiedzialności na zasadzie ryzyka.
- (15) Prawo właściwe powinno zostać określone na podstawie miejsca powstania szkody, niezależnie od państwa lub państw, w których mogłyby wystąpić skutki pośrednie. Zatem, w przypadku szkody na osobie lub szkody na mieniu, państwo, w którym powstaje szkoda powinno być państwem, w którym, odpowiednio, została poniesiona szkoda na osobie lub szkoda na mieniu.
- (16) Ogólną zasadą niniejszego rozporządzenia powinna być zasada „*lex loci damni*”, określona w art. 4 ust. 1. Art. 4 ust. 2 powinien być postrzegany jako wyjątek od tej ogólnej zasady, tworzący szczególne powiązanie, w przypadku gdy strony mają miejsce zwykłego pobytu w tym samym państwie. Art. 4 ust. 3 powinien być rozumiany jako „klauzula korekcyjna” względem art. 4 ust. 1 i 2, w przypadku gdy ze wszystkich okoliczności sprawy wyraźnie wynika, że czyn niedozwolony pozostaje w znacznie ściślejszym związku z innym państwem.
- (17) W przypadku gdy zasada ogólna nie pozwala na zapewnienie odpowiedniej równowagi pomiędzy wchodzącymi w grę interesami, należy ustanowić przepisy szczególnie odnoszące się do poszczególnych typów czynów niedozwolonych.
- (18) W odniesieniu do odpowiedzialności za produkt norma kolizyjna powinna zapewniać sprawiedliwy rozkład ryzyka występującego nieodłącznie w nowoczesnym, technologicznie zaawansowanym społeczeństwie, ochronę zdrowia konsumentów, stymulowanie innowacji, zagwarantowanie niezakłóconej konkurencji oraz ułatwianie handlu. Stworzenie systemu kaskady łączników wraz z klauzulą przewidywalności stanowi zrównoważone rozwiązanie w odniesieniu do tych celów. Pierwszym elementem, który należy uwzględnić jest prawo państwa, w którym poszkodowany miała swoje miejsce zwykłego pobytu w chwili powstania szkody, jeżeli produkt wprowadzono do obrotu w tym państwie. Pozostałe elementy kaskady zostają zastosowane, jeżeli produktu nie wprowadzono do obrotu w tym państwie, bez uszczerbku dla art. 4 ust. 2 oraz możliwości znacznie ściślejszego związku z innym państwem.
- (19) Szczególna zasada przewidziana w art. 6, nie jest wyjątkiem od ogólnej zasady ustanowionej w art. 4 ust. 1, lecz raczej jej wyjaśnieniem. W sprawach dotyczących nieuczciwej konkurencji norma kolizyjna powinna chronić konkurentów, konsumentów i społeczeństwo oraz zapewniać prawidłowe funkcjonowanie gospodarki rynkowej. Powiązanie z prawem państwa, w którym występuje lub jest prawdopodobne wystąpienie naruszenia stosunków konkurencyjnych lub zbiorowych interesów konsumentów, zasadniczo spełnia te cele.
- (20) Zobowiązania pozaumowne wynikające z ograniczenia konkurencji, o których mowa w art. 6 ust. 3, powinny obejmować naruszenia zarówno krajowego, jak i wspólnotowego prawa konkurencji. Prawem właściwym dla takich zobowiązań pozaumownych powinno być prawo państwa, na którego rynku praktyki te wywołują skutek lub na którego rynku zachodzi prawdopodobieństwo wywołania przez nie skutku, pod warunkiem że skutek ten jest bezpośredni i istotny. W przypadku gdy szkoda zostaje poniesiona w więcej niż jednym państwie, stosowanie prawa któregośkolwiek z tych państw powinno być ograniczone do szkody, która powstała w tym państwie.
- (21) Do spraw objętych art. 6 ust. 3 należą przykładowo zakazy zawierania porozumień między przedsiębiorstwami, decyzje związków przedsiębiorstw i wszelkie praktyki uzgodnione, które mogą wpływać na handel między państwami członkowskimi, i których celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji w państwie członkowskim lub w ramach rynku wewnętrznego, jak również zakazy nadużywania pozycji dominującej w państwie członkowskim lub w ramach rynku wewnętrznego.
- (22) W odniesieniu do szkód na środowisku, art. 174 Traktatu, zgodnie z którym wymaga się wysokiego poziomu ochrony, w oparciu o zasadę ostrożności oraz zasadę działania zapobiegawczego, zasadę naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła oraz zasadę „zanieczyszczający płaci”, w pełni usprawiedliwia zastosowanie zasady uprzywilejowania poszkodowanego. Kwestia, kiedy osoba dochodząca odszkodowania może dokonać wyboru prawa właściwego, powinna być określana zgodnie z prawem państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma sąd.
- (23) W odniesieniu do naruszeń praw własności intelektualnej, powinna zostać zachowana powszechnie uznana zasada *lex loci protectionis*. Do celów niniejszego rozporządzenia, termin „prawa własności intelektualnej” powinien być interpretowany jako oznaczający, na przykład, prawa autorskie, prawa pokrewne, odrębne prawo do ochrony baz danych i prawa własności przemysłowej.
- (24) Dokładne pojęcie sporu zbiorowego, takiego jak strajk lub lokaut, różni się w poszczególnych państwach członkowskich i jest uregulowane przepisami wewnętrznymi każdego z państw członkowskich. Dlatego też, mając na

- celu ochronę praw i obowiązków pracowników i pracodawców, w niniejszym rozporządzeniu przyjęto jako zasadę ogólną, że prawem właściwym dla sporu zbiorowego powinno być prawo państwa, w którym spór taki ma miejsce.
- (25) Zasada szczególna dotycząca sporu zbiorowego, określona w art. 9, nie narusza warunków dotyczących przeprowadzania takich sporów zgodnie z prawem krajowym oraz nie narusza statusu prawnego związków zawodowych lub odpowiednich organizacji pracowniczych, przewidzianego prawem państw członkowskich.
- (26) Należy ustanowić zasady szczególne dla przypadków, gdy szkodę wywołało zdarzenie inne niż czyn niedozwolony, takie jak bezpodstawne wzbogacenie, prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia i *culpa in contrahendo*.
- (27) Do celów niniejszego rozporządzenia *culpa in contrahendo* jest pojęciem autonomicznym, które niekoniecznie powinno być interpretowane w sposób przyjęty w prawie krajowym. Powinno ono obejmować naruszenie obowiązku tajemnicy oraz zerwanie negocjacji umownych. Art. 12 obejmuje jedynie zobowiązania pozaukładowe bezpośrednio związane z kontaktami handlowymi przed zawarciem umowy. Oznacza to, że jeżeli podczas negocjacji umownych, osoba dozna szkody na osobie, powinno stosować się art. 4 lub inne odpowiednie przepisy niniejszego rozporządzenia.
- (28) W celu poszanowania woli stron oraz zwiększenia pewności prawnej, strony powinny mieć możliwość dokonania wyraźnego wyboru prawa właściwego dla zobowiązania pozaukładowego. Słabsze strony powinny podlegać ochronie poprzez uzależnienie tego wyboru od spełnienia określonych warunków.
- (29) Względny interes publiczny uzasadnia przyznanie sądom państw członkowskich możliwości stosowania, w wyjątkowych okolicznościach, wyjątków opartych na klauzuli porządku publicznego i przepisach wymuszających swoje zastosowanie.
- (30) W celu zapewnienia odpowiedniej równowagi pomiędzy stronami, należy, tak dalece jak to jest stosowne, uwzględnić zasady bezpieczeństwa i postępowania, obowiązujące w państwie, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące szkodę, nawet jeżeli zobowiązanie pozaukładowe podlega prawu innego państwa. Pojęcie „zasady bezpieczeństwa i postępowania” powinno być interpretowane jako odnoszące się do wszystkich uregulowań, mających jakikolwiek związek z bezpieczeństwem i sposobem postępowania, w tym na przykład, do przepisów dotyczących bezpieczeństwa drogowego w razie wypadku.
- (31) Należy unikać rozproszenia norm kolizyjnych w ramach kilku instrumentów oraz różnic pomiędzy tymi normami. Niniejsze rozporządzenie nie wyklucza jednak możliwości włączenia norm kolizyjnych odnoszących się do zobowiązań pozaukładowych do przepisów prawa wspólnotowego w odniesieniu do szczególnych kwestii.
- wesprzeć właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego, jeżeli nie mogą one być stosowane łącznie z prawem wskazanym przez przepisy niniejszego rozporządzenia.
- (32) Ze względu na poszanowanie międzynarodowych zobowiązań państw członkowskich, niniejsze rozporządzenie nie powinno naruszać umów międzynarodowych, których stroną, w chwili przyjęcia niniejszego rozporządzenia, jest jedno lub więcej państw członkowskich. W celu zwiększenia dostępności przepisów obowiązujących w tej dziedzinie Komisja, na podstawie informacji przekazanych przez państwa członkowskie, powinna opublikować w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* wykaz właściwych konwencji.
- (33) Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek dotyczący procedur i warunków, zgodnie z którymi państwa członkowskie byłyby upoważnione do negocjowania i zawierania w swoim imieniu umów z państwami trzecimi w indywidualnych i wyjątkowych przypadkach dotyczących kwestii sektorowych, które to umowy zawierałyby postanowienia dotyczące prawa właściwego dla zobowiązań pozaukładowych.
- (34) W związku z tym, że cel niniejszego rozporządzenia nie może zostać osiągnięty w wystarczającym stopniu przez państwa członkowskie, natomiast, z uwagi na skalę działania i skutki rozporządzenia, możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Wspólnoty, Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tego celu.
- (35) Zgodnie z art. 3 Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej oraz do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Zjednoczone Królestwo i Irlandia powiadomiły o swoim zamiarze uczestniczenia w przyjęciu i stosowaniu niniejszego rozporządzenia.
- (36) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu w sprawie stanowiska Danii dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej oraz do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia oraz nie jest nim związana i nie podlega jego stosowaniu,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

ZAKRES ZASTOSOWANIA

Artykuł 1

Zakres materialny

1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do zobowiązań pozaukładowych w sprawach cywilnych i handlowych, powiązanych

Niniejsze rozporządzenie nie uchybia stosowaniu innych instrumentów ustanawiających przepisy mające

z prawami różnych państw. Niniejszego rozporządzenia nie stosuje się, w szczególności, do spraw podatkowych, celnych lub administracyjnych, ani do odpowiedzialności państwa za działania i zaniechania w wykonywaniu władzy publicznej („*acta iure imperii*”).

2. Z zakresu zastosowania niniejszego rozporządzenia wyłączone są:

- a) zobowiązania pozaumowne wynikające ze stosunków rodzinnych oraz stosunków uznawanych, zgodnie z prawem dla nich właściwym, za mające podobne skutki, w tym zobowiązania alimentacyjne;
- b) zobowiązania pozaumowne wynikające z małżeńskich ustrojów majątkowych, z ustrojów majątkowych stosunków uznawanych, zgodnie z prawem dla nich właściwym, za mające podobne skutki do małżeństwa, z dziedziczenia testamentowego i ustawowego;
- c) zobowiązania pozaumowne wynikające z weksli, czeków, weksli własnych oraz innych zbywalnych papierów wartościowych w zakresie, w jakim zobowiązania z tych innych zbywalnych papierów wartościowych wynikają z ich zbywalnego charakteru;
- d) zobowiązania pozaumowne wynikające z prawa spółek i innych jednostek organizacyjnych, posiadających lub nieposiadających osobowości prawnej, dotyczące kwestii takich jak utworzenie — poprzez rejestrację lub w inny sposób, zdolność prawną, ustrój wewnętrzny lub rozwiązanie spółek i innych jednostek organizacyjnych, posiadających lub nieposiadających osobowości prawnej, osobista odpowiedzialność organów i wspólników za zobowiązania spółki lub jednostki organizacyjnej oraz osobista odpowiedzialność audytorów wobec spółki lub wobec jej wspólników w związku z badaniem dokumentów rachunkowych;
- e) zobowiązania pozaumowne wynikające ze stosunków pomiędzy założycielami, powiernikami i beneficjentami trustu utworzonego dobrowolnie;
- f) zobowiązania pozaumowne wynikające ze szkód jądrowych,
- g) zobowiązania pozaumowne wynikające z naruszenia prawa do prywatności i innych dóbr osobistych, w tym zniesławienie.

3. Niniejsze rozporządzenie nie stosuje się do dowodów i procedur, bez uszczerbku dla art. 21 i 22.

4. Do celów niniejszego rozporządzenia, „państwo członkowskie” oznacza każde państwo członkowskie, z wyjątkiem Danii.

Artykuł 2

Zobowiązania pozaumowne

1. Do celów niniejszego rozporządzenia, szkoda obejmuje wszelkie następstwa wynikające z czynu niedozwolonego, bezpodstawnego wzbogacenia, prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia lub *culpa in contrahendo*.

2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się także do zobowiązań pozaumownych, co do których zachodzi prawdopodobieństwo ich powstania.

3. Każde odniesienie w niniejszym rozporządzeniu do:

- a) zdarzenia powodującego szkodę, dotyczy także zdarzeń powodujących szkodę, co do których zachodzi prawdopodobieństwo ich wystąpienia; oraz
- b) szkody, dotyczy także szkody w stosunku do której zachodzi prawdopodobieństwo jej powstania.

Artykuł 3

Powszechne stosowanie

Prawo wskazane przez niniejsze rozporządzenie, stosuje się bez względu na to, czy jest ono prawem państwa członkowskiego.

ROZDZIAŁ II

CZYNY NIEDOZWOLONE

Artykuł 4

Zasada ogólna

1. Jeżeli niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego wynikającego z czynu niedozwolonego jest prawo państwa, w którym powstaje szkoda, niezależnie od tego, w jakim państwie miało miejsce zdarzenie powodujące szkodę oraz niezależnie od tego, w jakim państwie lub państwach występują skutki pośrednie tego zdarzenia.

2. Jednakże w przypadku gdy osoba, której przypisuje się odpowiedzialność i poszkodowany mają, w chwili powstania szkody, miejsce zwykłego pobytu w tym samym państwie, stosuje się prawo tego państwa.

3. Jeżeli ze wszystkich okoliczności sprawy wyraźnie wynika, że czyn niedozwolony pozostaje w znacznie ściślejszym związku z państwem innym niż państwo wskazane w ust. 1 lub 2, stosuje się prawo tego innego państwa. Znacznie ściślejszy związek z innym państwem może polegać, w szczególności, na istnieniu wcześniejszego stosunku pomiędzy stronami, takiego jak umowa, ściśle związanego z danym czynem niedozwolonym.

Artykuł 5

Odpowiedzialność za produkt

1. Bez uszczerbku dla art. 4 ust. 2, prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego z tytułu szkody wyrządzonej przez produkt jest:

- a) prawo państwa, w którym poszkodowany ma, w chwili powstania szkody, miejsce zwykłego pobytu, jeżeli produkt został wprowadzony do obrotu w tym państwie; lub w jego braku,
- b) prawo państwa, w którym produkt nabyto, jeżeli został on wprowadzony do obrotu w tym państwie; lub w przypadku gdy nie zachodzi ta okoliczność,
- c) prawo państwa, w którym powstała szkoda, jeżeli produkt został wprowadzony do obrotu w tym państwie.

Prawem właściwym jest jednak prawo państwa miejsca zwykłego pobytu osoby, której przypisuje się odpowiedzialność, jeżeli osoba ta nie mogła w uzasadniony sposób przewidzieć wprowadzenia produktu lub produktu tego samego rodzaju do obrotu w państwie, którego prawo stosuje się zgodnie z lit. a)–c).

2. Jeżeli ze wszystkich okoliczności sprawy wyraźnie wynika, że czyn niedozwolony pozostaje w znacznie ściślejszym związku z państwem innym niż państwo wskazane w ust. 1, stosuje się prawo tego innego państwa. Znacznie ściślejszy związek z innym państwem może polegać, w szczególności, na istnieniu wcześniejszego stosunku pomiędzy stronami, takiego jak umowa, ściśle związanej z danym czynem niedozwolonym.

Artykuł 6

Nieuczciwa konkurencja i praktyki ograniczające konkurencję

1. Prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego wynikającego z czynu nieuczciwej konkurencji jest prawo państwa, w którym występuje lub jest prawdopodobne wystąpienie naruszenia stosunków konkurencyjnych lub zbiorowych interesów konsumentów.

2. W przypadku gdy czyn nieuczciwej konkurencji narusza wyłącznie interesy oznaczonego konkurenta, stosuje się art. 4.

3. Prawem właściwym dla zobowiązań pozaumownych wynikających z ograniczenia konkurencji jest prawo państwa, na którego rynku praktyki te wywołują skutek lub na którego rynku zachodzi prawdopodobieństwo wywołania przez nie skutku.

4. Prawo właściwe mające zastosowanie zgodnie z niniejszym artykułem nie może zostać wyłączone w drodze porozumienia zawartego zgodnie z art. 14.

Artykuł 7

Szkody na środowisku naturalnym

Prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego wynikającego ze szkody na środowisku naturalnym lub ze szkody na osobie lub na mieniu, będącej następstwem takiej szkody, jest prawo określone zgodnie z art. 4 ust. 1, chyba że osoba dochodząca odszkodowania decyduje się poddać swoje roszczenie prawu państwa, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące szkodę.

Artykuł 8

Naruszenie praw własności intelektualnej

1. Prawem właściwym dla zobowiązań pozaumownych wynikających z naruszenia prawa własności intelektualnej jest prawo państwa, na podstawie którego dochodzi się ochrony.

2. W przypadku zobowiązania pozaumownego wynikającego z naruszenia jednolitego wspólnotowego prawa własności intelektualnej, prawem właściwym dla wszelkich kwestii nie

podlegających odpowiedniemu instrumentowi wspólnotowemu, jest prawo państwa, w którym naruszenie to miało miejsce.

3. Prawo właściwe mające zastosowanie zgodnie z niniejszym artykułem nie może zostać wyłączone w drodze umowy zawartej zgodnie z art. 14.

Artykuł 9

Spory zbiorowe

Bez uszczerbku dla art. 4 ust. 2, prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego z tytułu odpowiedzialności osoby będącej pracownikiem lub pracodawcą lub z tytułu odpowiedzialności organizacji reprezentujących ich interesy zawodowe za szkody spowodowane sporem zbiorowym, planowanym lub prowadzonym, jest prawo państwa, w którym spór taki ma zostać lub został podjęty.

ROZDZIAŁ III

BEZPODSTAWNE WZBOGACENIE, PROWADZENIE CUDZYCH SPRAW BEZ ZLECENIA I CULPA IN CONTRAHENDO

Artykuł 10

Bezpodstawne wzbogacenie

1. Jeżeli zobowiązanie pozaumowne z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, w tym także z nienależnego świadczenia, dotyczy istniejącego pomiędzy stronami stosunku, takiego jak stosunek wynikający z umowy lub z czynu niedozwolonego, który jest ściśle związany z tym bezpodstawnym wzbogaceniem, podlega ono prawu właściwemu dla tego stosunku.

2. W przypadku gdy prawa właściwego nie można ustalić na podstawie ust. 1, a strony mają, w chwili wystąpienia zdarzenia będącego źródłem bezpodstawnego wzbogacenia, miejsce zwykłego pobytu w tym samym państwie, stosuje się prawo tego państwa.

3. W przypadku gdy prawa właściwego nie można ustalić na podstawie ust. 1 lub 2, prawem właściwym jest prawo państwa, w którym nastąpiło bezpodstawne wzbogacenie.

4. W przypadku gdy ze wszystkich okoliczności sprawy wyraźnie wynika, że zobowiązanie pozaumowne z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia pozostaje w znacznie ściślejszym związku z państwem innym niż państwo wskazane w ust. 1-3, stosuje się prawo tego innego państwa.

Artykuł 11

Prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia

1. Jeżeli zobowiązanie pozaumowne z tytułu prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia dotyczy istniejącego wcześniej między stronami stosunku, takiego jak umowa lub czyn niedozwolony, który jest ściśle związany z tym zobowiązaniem pozaumownym, podlega ono prawu właściwemu dla tego stosunku.

2. W przypadku gdy prawa właściwego nie można ustalić na podstawie ust. 1, a strony mają, w chwili wystąpienia zdarzenia powodującego szkodę, miejsce zwykłego pobytu w tym samym państwie, stosuje się prawo tego państwa.

3. W przypadku gdy prawa właściwego nie można ustalić na podstawie ust. 1 lub 2, prawem właściwym jest prawo państwa, w którym miało miejsce działanie.

4. W przypadku gdy ze wszystkich okoliczności sprawy wyraźnie wynika, że zobowiązanie pozaumowne z tytułu prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia pozostaje w znacznie ściślejszym związku z państwem innym niż państwo wskazane w ust. 1-3, stosuje się prawo tego innego państwa.

Artykuł 12

Culpa in contrahendo

1. Prawem właściwym dla zobowiązań pozaumownych wynikających kontaktów handlowych mających miejsce przed zawarciem umowy, bez względu na to czy doszło do jej zawarcia, jest prawo właściwe dla umowy albo prawo, które byłoby dla niej właściwe, gdyby została ona zawarta.

2. W przypadku gdy prawa właściwego nie można ustalić na podstawie ust. 1, stosuje się:

- a) prawo państwa, w którym powstała szkoda, niezależnie od tego, w jakim państwie miało miejsce zdarzenie powodujące szkodę oraz niezależnie od tego w jakim państwie lub państwach wystąpiły skutki pośrednie tego zdarzenia; lub
- b) w przypadku gdy strony mają, w chwili wystąpienia zdarzenia powodującego szkodę, miejsce zwykłego pobytu w tym samym państwie, prawo tego państwa; lub
- c) w przypadku gdy ze wszystkich okoliczności sprawy wyraźnie wynika, że zobowiązanie pozaumowne wynikające z kontaktów handlowych mających miejsce przed zawarciem umowy, pozostaje w znacznie ściślejszym związku z państwem innym niż państwo wskazane w lit. a) i b), prawo tego innego państwa.

Artykuł 13

Stosowanie art. 8

Do celów niniejszego rozdziału, art. 8 stosuje się do zobowiązań pozaumownych wynikających z naruszenia prawa własności intelektualnej.

ROZDZIAŁ IV

SWOBODA WYBORU PRAWA

Artykuł 14

Swoboda wyboru prawa

1. Strony mogą poddać zobowiązanie pozaumowne wybranemu przez siebie prawu:

- a) w drodze porozumienia zawartego po wystąpieniu zdarzenia powodującego szkodę;
albo
- b) w przypadku prowadzenia przez wszystkie strony działalności gospodarczej, również w drodze porozumienia swobodnie wynegocjowanego przed wystąpieniem zdarzenia powodującego szkodę.

Wybór prawa musi być wyraźny lub w sposób dostatecznie pewny wynikać z okoliczności sprawy i nie może naruszać praw osób trzecich.

2. W przypadku gdy wszystkie elementy stanu faktycznego, w chwili wystąpienia zdarzenia powodującego szkodę, zlokalizowane są w państwie innym niż państwo, którego prawo zostało wybrane, dokonany przez strony wybór nie wyłącza stosowania przepisów prawa tego państwa, których nie można umownie wyłączyć.

3. W przypadku gdy wszystkie elementy stanu faktycznego, w chwili wystąpienia zdarzenia powodującego szkodę, zlokalizowane są w jednym lub kilku państwach członkowskich, dokonany przez strony wybór prawa właściwego innego niż prawo państwa członkowskiego, nie wyłącza stosowania przepisów prawa wspólnotowego, w odpowiednich przypadkach w kształcie, w jakim zostały one wdrożone w państwie członkowskim sądu, których nie można umownie wyłączyć.

ROZDZIAŁ V

ZASADY WSPÓLNE

Artykuł 15

Zakres prawa właściwego

Prawu właściwemu dla zobowiązań pozaumownych na podstawie niniejszego rozporządzenia podlegają w szczególności:

- a) podstawa i zakres odpowiedzialności, w tym oznaczenie osób, które mogą być pociągnięte do odpowiedzialności za swoje czyny;
- b) przesłanki zwolnienia z odpowiedzialności, jej ograniczenia i współodpowiedzialność;
- c) istnienie, charakter i ocena szkody lub dochodzonego sposobu jej naprawienia;
- d) środki, które sąd może podjąć w celu zapobieżenia naruszeniu lub szkodzie lub w celu zaniechania naruszenia lub wyrządzenia szkody, lub w celu zapewnienia naprawienia szkody, w granicach uprawnień przyznanych sądowi na mocy właściwego dla niego prawa procesowego;
- e) kwestię dopuszczalności zbywalności roszczenia o naprawienie szkody lub o wypłatę odszkodowania, w tym w drodze dziedziczenia;
- f) osoby uprawnione do odszkodowania za szkody poniesione osobiście;
- g) odpowiedzialność za czyny innych osób;
- h) sposoby wygaśnięcia zobowiązania, przedawnienie i terminy zawite, w tym początek, przerwanie i zawieszenie biegu przedawnienia lub terminu zawitego.

Artykuł 16

Przepisy wymuszające swoje zastosowanie

Przepisy niniejszego rozporządzenia nie ograniczają stosowania przepisów prawa siedziby sądu, które znajdują zastosowanie do oceny stanu faktycznego bez względu na to, jakiemu prawu podlega zobowiązanie pozaumowne.

Artykuł 17

Zasady bezpieczeństwa i postępowania

Oceniając postępowanie osoby, której przypisuje się odpowiedzialność, uwzględnia się, na ile okaże się to wskazane, i jako element stanu faktycznego, zasady bezpieczeństwa i postępowania, obowiązujące w miejscu i czasie wystąpienia zdarzenia stanowiącego źródło odpowiedzialności.

Artykuł 18

Bezpośrednie powództwo przeciwko ubezpieczycielowi osoby odpowiedzialnej

Osoba, która poniosła szkodę może wystąpić z roszczeniem o odszkodowanie bezpośrednio przeciwko ubezpieczycielowi osoby odpowiedzialnej, jeżeli przewiduje to prawo właściwe dla zobowiązania pozaumownego lub prawo właściwe dla umowy ubezpieczeniowej.

Artykuł 19

Subrogacja

W przypadku gdy określonej osobie („wierzycielowi”) przysługuje wierzytelność ze stosunku pozaumownego wobec innej osoby („dłużnika”), a osoba trzecia ma obowiązek zaspokojenia wierzyciela albo faktycznie zaspokaja go, zwalniając dłużnika ze zobowiązania, prawo właściwe dla obowiązku osoby trzeciej określa, czy i w jakim zakresie osoba trzecia jest uprawniona do dochodzenia od dłużnika uprawnień, które przysługiwały wierzycielowi wobec dłużnika, zgodnie z prawem właściwym dla wiążącego ich stosunku.

Artykuł 20

Odpowiedzialność kilku osób

Jeżeli wierzycielowi przysługuje wierzytelność wobec kilku dłużników, zobowiązanych do zaspokojenia tej samej wierzytelności, a wierzyciel został zaspokojony w całości lub w części, przez jednego z nich, roszczenie regresowe tego dłużnika wobec pozostałych dłużników podlega prawu właściwemu dla pozaumownego stosunku zobowiązaniowego tego dłużnika względem wierzyciela.

Artykuł 21

Ważność ze względu na formę

Jednostronna czynność prawna, mająca na celu wywołanie skutków prawnych i dotycząca zobowiązania pozaumownego, jest ważna ze względu na formę, jeżeli czyni zadość wymaganiom dotyczącym formy, przewidzianym przez prawo właściwe dla danego zobowiązania pozaumownego lub przez prawo państwa, w którym czynność została dokonana.

Artykuł 22

Ciężar dowodu

1. Prawo właściwe dla zobowiązania pozaumownego na podstawie niniejszego rozporządzenia, stosuje się w zakresie, w jakim zawiera ono odnoszące się do zobowiązań pozaumownych domniemania prawne lub określa ciężar dowodu.

2. Czynności prawne, mające na celu wywołanie skutków prawnych mogą być dowodzone za pomocą wszelkich środków uznanych przez prawo siedziby sądu lub przez którekolwiek prawo, o którym mowa w art. 21, zgodnie z którym czynność prawna jest ważna ze względu na formę, pod warunkiem że taki środek dowodowy może być przeprowadzony przed sądem.

ROZDZIAŁ VI

POZOSTAŁE PRZEPISY

Artykuł 23

Miejsce zwykłego pobytu

1. Do celów niniejszego rozporządzenia za miejsce zwykłego pobytu spółek i innych jednostek organizacyjnych, posiadających lub nieposiadających osobowość prawną, uznaje się miejsce siedziby ich zarządu.

W przypadku wystąpienia zdarzenia powodującego szkodę lub powstania szkody w ramach działalności oddziału, agencji lub innego przedsiębiorstwa, za miejsce zwykłego pobytu uznaje się siedzibę tego oddziału, agencji lub innego przedsiębiorstwa.

2. Do celów niniejszego rozporządzenia, za miejsce zwykłego pobytu osoby fizycznej działającej w ramach prowadzonej przez nią działalności gospodarczej, uznaje się miejsce głównego przedsiębiorstwa.

Artykuł 24

Wyłączenie odesłania

Za prawo danego państwa, wskazane jako właściwe na podstawie niniejszego rozporządzenia, uważa się normy prawne obowiązujące w tym państwie, z wyłączeniem norm prawa prywatnego międzynarodowego.

Artykuł 25

Państwa posiadające niejednolity system prawny

1. W przypadku gdy państwo składa się z kilku jednostek terytorialnych, z których każda posiada własne normy prawne dotyczące zobowiązań pozaumownych, dla określenia prawa właściwego zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, każdą jednostkę terytorialną uważa się za państwo.

2. Państwo członkowskie, w którym różne jednostki terytorialne mają własne normy prawne dotyczące zobowiązań pozaumownych, nie ma obowiązku stosowania niniejszego rozporządzenia w przypadku kolizji norm wyłącznie takich jednostek terytorialnych.

Artykuł 26

Porządek publiczny państwa siedziby sądu

Stosowanie przepisów prawa wskazanego jako właściwe przez niniejsze rozporządzenie, może zostać wyłączone jedynie wówczas, gdy takie stosowanie jest w sposób oczywisty niezgodne z porządkiem publicznym państwa siedziby sądu.

Artykuł 27

Stosunek do innych przepisów prawa wspólnotowego

Niniejsze rozporządzenie nie stanowi przeszkody dla stosowania przepisów prawa wspólnotowego, które w odniesieniu do kwestii szczególnych, ustanawiają normy kolizyjne odnoszące się do zobowiązań pozaumownych.

Artykuł 28

Stosunek do istniejących konwencji międzynarodowych

1. Niniejsze rozporządzenie nie stanowi przeszkody dla stosowania konwencji międzynarodowych, których stronami, w chwili przyjęcia niniejszego rozporządzenia, jest jedno lub kilka państw członkowskich, a które ustanawiają normy kolizyjne odnoszące się do zobowiązań pozaumownych.

2. Niniejsze rozporządzenie ma jednak, w stosunkach pomiędzy państwami członkowskimi, pierwszeństwo przed konwencjami zawartymi wyłącznie pomiędzy dwoma lub więcej państwami członkowskimi, w zakresie, w jakim konwencje takie dotyczą kwestii uregulowanych niniejszym rozporządzeniem.

ROZDZIAŁ VII

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 29

Wykaz konwencji

1. Do dnia ... (*), państwa członkowskie przekazują Komisji wykaz konwencji, o których mowa w art. 28 ust. 1. Po tej dacie, państwa członkowskie powiadamiają Komisję o wszelkich przypadkach wypowiedzenia takich konwencji.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane w państwach członkowskich zgodnie z Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską.

Sporządzono w Brukseli, ...

W imieniu Parlamentu Europejskiego

...

Przewodniczący

W imieniu Rady

...

Przewodniczący

2. Komisja publikuje w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w terminie sześciu miesięcy od otrzymania:

- (i) wykaz konwencji, o którym mowa w ust. 1;
- (ii) przypadki wypowiedzenia konwencji o których mowa w ust. 1.

Artykuł 30

Klauzula przeglądowa

Nie później niż ... (**), Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie ze stosowania niniejszego rozporządzenia. Jeżeli jest to niezbędne, do sprawozdania dołączone zostają wnioski dotyczące dostosowań niniejszego rozporządzenia. W szczególności, sprawozdanie dotyczy zobowiązań pozaumownych wynikających z wypadków drogowych oraz z naruszeń prawa do prywatności i innych dóbr osobistych, w tym zniesławienia.

Artykuł 31

Stosowanie w czasie

Niniejsze rozporządzenie stosuje się do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się po jego wejściu w życie.

Artykuł 32

Data rozpoczęcia stosowania

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia ... (***) z wyjątkiem art. 29, który stosuje się od dnia ... (*).

(*) 12 miesięcy od daty przyjęcia niniejszego rozporządzenia.

(**) Cztery lata od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

(***) 18 miesięcy od daty przyjęcia niniejszego rozporządzenia.

UZASADNIENIE RADY

I. WSTĘP

W dniach 1-2 czerwca 2006 r. Rada osiągnęła ogólne porozumienie w sprawie tekstu projektu rozporządzenia dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych. Doprowadziło to do przyjęcia w dniu 25 września 2006 r. wspólnego stanowiska w ramach procedury współdecyzji.

Rada podjęła decyzję większością kwalifikowaną. Delegacje Estonii i Łotwy głosowały przeciw w związku ze zgłoszonymi przez nie zastrzeżeniami do art. 9 w sprawie sporów zbiorowych i jego skutków dla swobody dostarczania usług ⁽¹⁾.

Podczas przyjmowania swojego stanowiska Rada uwzględniła opinię Parlamentu Europejskiego wydaną w pierwszym czytaniu w dniu 6 lipca 2005 r. ⁽²⁾

Celem przedmiotowego wniosku jest ustanowienie jednolitego zestawu norm prawnych dla zobowiązań pozaumownych bez względu na to, do sądu jakiego państwa wniesiono sprawę. Powinno to zwiększyć pewność w zakresie prawa właściwego i przewidywalność wyników sporów oraz usprawnić swobodny przepływ orzeczeń sądowych.

II. ANALIZA WSPÓLNEGO STANOWISKA

I. Przepisy ogólne

Wspólne stanowisko Rady w zasadzie jest zgodne z pierwotnym wnioskiem Komisji, który został zmodyfikowany przez zmieniony wniosek przedłożony Radzie w dniu 22 lutego 2006 r. ⁽³⁾

Główne zmiany dokonane w tekście są następujące:

1. W porównaniu do pierwotnego wniosku Komisji zakres zastosowania aktu został sprecyzowany i dopracowany. Sprawy cywilne i handlowe nie obejmują odpowiedzialności państwa za działania władzy publicznej i zaniechania w jej wykonywaniu („acta iure imperii”). Dodano kolejne wyłączenie do art. 1 ust. 2 lit. g), tak aby odzwierciedlić dyskusje i końcowy kompromis w sprawie naruszenia prawa do prywatności i innych dóbr osobistych.
2. W rozporządzeniu obowiązuje ta sama logika jak w pierwotnym wniosku Komisji w tym sensie, że rozporządzenie zawiera zasadę ogólną prawa dotyczącego czynów niedozwolonych. Zasada ta dotyczy stosowania prawa państwa, w którym powstała szkoda. Nie zmieniono tego w porównaniu z pierwotnym wnioskiem Komisji. Art. 4 ust. 2 zawiera wyjątek od ogólnej zasady, tworzący szczególne powiązanie w przypadku, gdy strony mają miejsce zwykłego pobytu w tym samym państwie. Art. 4 ust. 3 powinien być rozumiany jako „klauzula korekcyjna” względem art. 4 ust. 1 i 2, w przypadku gdy ze wszystkich okoliczności sprawy wyraźnie wynika, że czyn niedozwolony pozostaje w znacznie ściślejszym związku z innym państwem.

Zasadniczo ogólna zasada powinna mieć zastosowanie do wszystkich zobowiązań pozaumownych objętych rozporządzeniem. Odstępstwo od tej zasady dopuszczalne jest jedynie w pewnych ograniczonych i odpowiednio uzasadnionych sytuacjach, kiedy stosuje się zasady szczególne. Zgodnie z warunkami określonymi w art. 14 strony mogą poddać zobowiązanie pozaumowne wybranemu przez siebie prawu.
3. W porównaniu do pierwotnego wniosku Komisji zakres zastosowania tych zasad szczególnych został doprecyzowany, aby ułatwić ich zastosowanie w praktyce. Obecnie rozporządzenie zawiera zasady szczególne w kwestiach odpowiedzialności za produkt, nieuczciwej konkurencji, szkód w środowisku naturalnym, naruszeń praw własności intelektualnej oraz sporów zbiorowych.
4. Wielu delegacjom trudności sprawiły negocjacje w sprawie naruszenia prawa do prywatności i innych dóbr osobistych. Rada analizowała tę kwestię przy wielu okazjach i dokładnie rozważyła wszystkie opcje podczas negocjacji, w tym propozycję Parlamentu Europejskiego.

⁽¹⁾ Zob. nota do punktu I/A: 12219/2006 CODEC 838 JUSTCIV 181.

⁽²⁾ Zob. dok. 10812/05 CODEC 590 JUSTCIV 132.

⁽³⁾ Zob. dok. 6622/06 JUSTCIV 32 CODEC 171.

Niemniej jednak w ramach ostatecznego kompromisu i próby pogodzenia sprzecznych interesów Rada zdecydowała się na tym etapie skreślić zasadę szczególną dotyczącą naruszenia prawa do prywatności i innych dóbr osobistych. Jak wskazano powyżej, kwestie te są obecnie wyłączone z zakresu zastosowania rozporządzenia na mocy art. 1 ust. 2 lit. g).

Należy to jednak odczytywać wraz z art. 30. Klauzula przeglądowa zaproponowana przez Parlament Europejski i zawarta obecnie w art. 30 przewiduje, że Komisja przedstawia sprawozdanie najpóźniej cztery lata po wejściu w życie rozporządzenia. Sprawozdanie powinno uwzględniać w szczególności zobowiązania pozaumowne wynikające z naruszenia prawa do prywatności i innych dóbr osobistych, w tym zniesławienia.

5. W odróżnieniu od pierwotnego wniosku Komisji rozporządzenie zawiera teraz przepis dotyczący sporów zbiorowych zgodnie z wnioskiem Parlamentu Europejskiego. Z uwagi na zrównoważenie interesów pracowników i pracodawców przepis ten przewiduje stosowanie prawa państwa, w którym spór zbiorowy ma miejsce. Przepis ten sprawił jednak na tyle duże trudności dwóm delegacjom, że głosowały one przeciwko wspólnemu stanowisku.
6. Pierwotny wniosek Komisji zawierał jeden przepis dotyczący zobowiązań pozaumownych wynikających ze zdarzeń innych niż czyny niedozwolone. Teraz rozporządzenie zawiera specjalny rozdział z osobnymi przepisami dotyczącymi bezpodstawnego wzbogacenia, prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia i *culpa in contrahendo*.
7. Uproszczone zostały artykuły dotyczące przepisów wymuszających swoje zastosowanie, związku z innymi przepisami prawa wspólnotowego i związku z istniejącymi konwencjami międzynarodowymi.
8. Rozporządzenie zawiera teraz, zgodnie z propozycją Parlamentu Europejskiego, klauzulę przeglądową, która zobowiązuje Komisję do przedłożenia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdania dotyczącego jego stosowania. W szczególności sprawozdanie dotyczy zobowiązań pozaumownych wynikających z wypadków drogowych oraz z naruszeń prawa do prywatności i innych dóbr osobistych, w tym zniesławienia.

Pozostałe poprawki mają bardziej formalny charakter i zostały wprowadzone w celu zwiększenia przejrzystości tekstu.

Po korekcie tekstu dokonanej przez prawników lingwistów zmieniono numerację artykułów i motywów. Tabela znajdująca się w załączniku określa numerację zastosowaną we wspólnym stanowisku i w pierwotnym wniosku.

2. Poprawki Parlamentu

Rada przyjęła wiele z poprawek Parlamentu Europejskiego. W pewnych przypadkach jednak w toku dyskusji na forum Rady i w następstwie korekty tekstu dokonanej przez prawników-lingwistów wykazano potrzebę wprowadzenia pewnych technicznych wyjaśnień. Motywy zostały dostosowane i uaktualnione w celu zapewnienia spójności z przepisami rozporządzenia.

Zmiany dokonane w artykułach 1, 2, 4, 9, 10, 11, 12, 28 i 30 wymagają umieszczenia dodatkowych motywów.

Motywy 1-5 zostały uaktualnione w celu uwzględnienia ostatnich ustaleń na szczeblu politycznym. Odpowiednio, odniesienie do planu działania z 1998 r. zostało zastąpione przez wytyczne zawarte w programie haskim przyjętym przez Radę Europejską w 2004 r.

a) Poprawki przyjęte w całości

Poprawki 12, 17, 21, 22, 35, 37, 39, 40, 45, 51, 52 i ustne poprawki mogą być zaakceptowane w brzmieniu przedstawionym przez Parlament Europejski, ponieważ czynią one tekst bardziej zrozumiałym i spójnym lub wyjaśniają szczegółowe kwestie.

b) Poprawki przyjęte co do istoty

Poprawki 2, 15, 18, 19, 20, 23, 24, 28, 31, 34, 38, 45 i 54 mogą zostać przyjęte co do istoty, jednak podlegają one przeformułowaniu.

Poprawkę 2 uwzględniono w obecnych motywach 29 i 31.

Treść poprawki 15 uwzględniono w motywie 24.

Zmiany zaproponowane w poprawce 18 odzwierciedlono co do istoty w art. 2 i art. 1 ust. 1.

Poprawki 19 i 20 zawarto w tekście art. 1 ust. 2 lit. b) i art. 1 ust. 2 lit. d). Brzmienie zostało jednakże uproszczone, w szczególności w związku z umieszczeniem art. 2.

Poprawka 23 może być przyjęta co do istoty. Rada uważa jednak, że poprawka ta jest zbędna w świetle zmian wprowadzonych do motywu 9 i art. 1 ust. 1.

Rada uważa, że zmiany zaproponowane w poprawce 24 zostały uwzględnione co do istoty w zmianach wprowadzonych do art. 16, 26 i 27, jak również w motywie 31.

Rada może zaakceptować co do zasady poprawki 28 i 34, które zmieniają strukturę i tytuły sekcji. Rada uważa, że odzwierciedlono je w obecnej strukturze rozporządzenia, które zostało podzielone na: Rozdział I — Zakres zastosowania, Rozdział II — Czyny niedozwolone, Rozdział III — Bezpodstawne wzbogacenie, prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia i *culpa in contrahendo* Rozdział IV — Swoboda wyboru prawa i Rozdział V — Zasady wspólne, i prowadziłyby one do tego samego.

Poprawka 31 wprowadza nowy przepis dotyczący sporów zbiorowych. Jest to zgodne z linią negocjacji w Radzie. Treść przepisu została jednak rozwinięta w art. 9 i w motywach 24 i 25.

Treść poprawki 38 uwzględniono w art. 14. Rada próbowała jednakże uprościć brzmienie i uczynić je bardziej elastycznym.

Treść poprawki 46 uwzględniono w art. 18.

c) Poprawki przyjęte w części

Poprawki 3, 14, 25, 26, 36, 44, 53 i 54 mogą być przyjęte w części.

Poprawka 3 jest do przyjęcia jedynie w części, ponieważ motyw odnosi się do art. 4, a poprawka 26 do art. 4 nie została w pełni zaakceptowana. Pierwsze zdanie poprawki zostało odzwierciedlone co do treści w obecnym tekście motywów 13 i 14. Ostatnia część poprawki odzwierciedlona jest w obecnym tekście motywu 28.

Poprawka 14 proponuje, po pierwsze, dodanie wyrażenia „o ile to właściwe”, tak aby podkreślić swobodę uznania sądu i, po drugie, aby wykluczyć tę swobodę w przypadku naruszenia prawa do prywatności i w przypadku nieuczciwej konkurencji. Podczas gdy Rada może zaakceptować pierwszą część poprawki, przypadki naruszenia prywatności zostały wyłączone z zakresu zastosowania i Rada nie widzi żadnego uzasadnienia, aby czynić wyjątek w przypadku nieuczciwej konkurencji.

Poprawka 25 może być przyjęta co do zasady. Warunki dotyczące dokonywania wyboru *ex ante* powinny być jednak w opinii Rady ustanowione w sposób jasny i jednoznaczny.

Poprawka 26 odnosi się do ogólnej zasady zawartej w art. 4.

Rada może zaakceptować te zmiany w odniesieniu do art. 4 ust. 1.

Rada nie może natomiast przyjąć zmian wprowadzonych w ust. 2. Ust. 2 wprowadza szczegółowy przepis w dziedzinie wypadków drogowych, podporządkowujący zobowiązanie pozaumowne, jak również kwotę odszkodowania, dwóm różnym prawom. Jak stwierdziła Komisja w zmienionym wniosku⁽¹⁾, rozwiązanie to odbiega od prawa obowiązującego w państwach członkowskich i nie mogłoby zatem zostać przyjęte bez przeprowadzenia dogłębnej analizy. Z tego względu proponuje się bardziej szczegółowe zbadanie tej kwestii w ramach sprawozdania przewidzianego w art. 30.

⁽¹⁾ Zob. 6622/06 JUSTCIV 32 CODEC 171.

Jeżeli chodzi o art. 4 ust. 3, powinien on być rozumiany jako „klauzula korekcyjna” względem art. 4 ust. 1 i 2, w przypadku gdy ze wszystkich okoliczności sprawy wyraźnie wynika, że czyn niedozwolony pozostaje w znacznie ściślejszym związku z innym państwem. W tym świetle Rada nie widzi potrzeby wyszczególnienia specjalnych czynników.

Poprawka 36 odnosi się do nowego art. 10. Podczas gdy co do zasady można zaakceptować te zmiany, Rada uważa, że prawo państwa, w którym nastąpiło wzbogacenie, jest odpowiedniejszym łącznikiem, w przypadku gdy na podstawie art. 10 ust. 1 lub 2 nie można określić prawa właściwego.

Rada może przyjąć pierwszą część poprawki 44. Podczas negocjacji uzgodniono jednak, że należy skreślić ust. 2, który byłby dla niektórych państw członkowskich źródłem podstawowych problemów, z powodu czego Rada nie może zaakceptować tej części poprawki.

Poprawka 53 może być przyjęta w części. Rada uważa, że właściwsze byłoby, aby rozporządzenie miało automatycznie pierwszeństwo przed konwencjami zawartymi wyłącznie pomiędzy dwoma lub więcej państwami członkowskimi w zakresie, w jakim konwencje te dotyczą kwestii uregulowanych niniejszym rozporządzeniem. Poprawka zaproponowana do art. 28 ust. 3 nie jest do zaakceptowania, ponieważ konwencja haska przewiduje specjalny system w kwestii wypadków drogowych i wiele państw członkowskich, które zawarły tę konwencję, wyraziło chęć zachowania tego systemu. W tym kontekście należy pamiętać o klauzuli korekcyjnej w art. 30, który zawiera specjalne odniesienie do wypadków drogowych.

Rada z zadowoleniem przyjmuje klauzulę korekcyjną zaproponowaną w poprawce 54. Rada sugeruje jednak, że właściwsza byłaby bardziej ogólna klauzula korekcyjna zapewniająca skuteczną ocenę w ramach istniejących kompetencji (patrz art. 30).

d) *Poprawki odrzucone*

Poprawki 1, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 13, 16, 27, 29, 32, 33, 41, 42, 43, 47, 49, 50, 56 i 57 zostały odrzucone.

Poprawka 1 zawiera odniesienie do rozporządzenia „Rzym I”. Do momentu przyjęcia rozporządzenia właściwsze jest jednak odniesienie do obowiązującej konwencji rzymskiej Rzym I z 1980 r.

Poprawka 4 odnosi się do zmian zaproponowanych do zasady ogólnej (poprawka 26). Ponieważ poprawkę 26 częściowo odrzucono, należałoby odrzucić odpowiadające jej zmiany w motywie.

Z uwagi na zmiany wprowadzone do zakresu zastosowania rozporządzenia Rada nie widzi potrzeby przyjęcia poprawki 5.

Poprawki 6, 8, 11 i 13 dostosowałyby motywy tak, aby odzwierciedlić skreślenie z rozporządzenia pewnych zasad szczególnych, zgodnie z propozycją zawartą w poprawkach 27 (odpowiedzialność za produkt), 29 (nieuczciwa konkurencja i praktyki ograniczające konkurencję) oraz 33 (szkody w środowisku naturalnym). Rada nie może zaakceptować skreślenia tych zasad szczególnych, dlatego należałoby odrzucić odpowiadające im poprawki do motywów. Rada starała się jednakże jasno określić zakres zastosowania tych zasad szczególnych w celu ułatwienia ich zastosowania w praktyce.

Poprawki 10 i 56 mogłyby być odrzucone, ponieważ zobowiązania pozaumowne wynikające z naruszenia prawa do prywatności i innych dóbr osobistych, w tym zniesławienia, zostały wyłączone z zakresu zastosowania rozporządzenia.

Poprawka 16 nie jest do zaakceptowania przez Radę, ponieważ Rada odrzuca poprawkę 42, do której się ona odnosi.

Poprawka 27 zniosłaby zasadę szczególną dotyczącą odpowiedzialności za produkt. Rada uważa, że stosowanie ogólnych zasad w przypadku odpowiedzialności za produkt uniemożliwiłoby ustalenie z rozsądną pewnością prawa właściwego. Stworzenie systemu kaskady łączników wraz z klauzulą przewidywalności wydaje się zrównoważonym rozwiązaniem z uwagi na ten cel.

Poprawka 29 sugeruje skreślenie szczególnej zasady dotyczącej nieuczciwej konkurencji. Rada nie może tego zaakceptować. Zasada w art. 6 nie jest wyjątkiem od zasady ogólnej, zawartej w art. 4 ust. 1, lecz raczej objaśnia ją w celu określenia miejsca zaistnienia szkody. W sprawach dotyczących nieuczciwej konkurencji zasada powinna chronić konkurentów, konsumentów i społeczeństwo oraz zapewniać prawidłowe funkcjonowanie gospodarki rynkowej. Powiązanie z miejscem, w którym występuje naruszenie stosunków konkurencyjnych lub zbiorowych interesów konsumentów, lub — w przypadku ograniczeń konkurencji — z państwem, w którym występuje lub prawdopodobne jest wystąpienie ograniczeń, zasadniczo spełnia te cele. Zobowiązania pozaumowne wynikające z ograniczenia konkurencji, o których mowa w art. 6 ust. 3, powinny obejmować naruszenia zarówno wspólnotowego, jak i krajowego prawa konkurencji.

Poprawka 32 jest związana z poprawką 26, która została odrzucona przez Radę w zakresie, w jakim odnosi się do wypadków drogowych. Z tych samych powodów, które podano wyżej, odrzucona została i ta poprawka.

Rada nie może przyjąć skreślenia zasady szczególnej dotyczącej szkód w środowisku, zgodnie z propozycją zawartą w poprawce 33. Proponowana zasada oddaje zasadę „zanieczyszczający płaci”, która została przyjęta przez Wspólnotę i która obowiązuje już w wielu państwach członkowskich.

Rada nie może zaakceptować poprawki 41, ponieważ wydaje się, że stoi ona w sprzeczności ze zmianami proponowanymi w poprawce 40, którą Rada akceptuje.

Poprawki 42 i 43 poruszają kwestię stosowania przez sąd prawa zagranicznego. Rada odrzuca te poprawki, ponieważ kwestia ta powinna być poruszona w innym kontekście.

W opinii Rady poprawka 47 jest zbędna, ponieważ zaakceptowana została poprawka 22.

Rada uważa, że wyjaśnienie zawarte w art. 23 ust. 2 jest wystarczające z uwagi na osoby fizyczne działające w ramach prowadzonej przez nie działalności gospodarczej. W związku z tym odrzucono poprawkę 49.

Celem poprawki 50 jest objaśnienie idei porządku publicznego. Obecnie trudno byłoby ustalić wspólne kryteria i odniesienia do aktów prawnych do celów określenia porządku publicznego. Z tych powodów odrzuca się poprawkę 50.

Poprawka 57 odnosi się do art. 6 pierwotnego wniosku Komisji. Rada analizowała tę kwestię przy wielu okazjach i dokładnie rozważyła wszystkie opcje podczas negocjacji, w tym rozwiązanie zaproponowane przez Parlament Europejski. Niemniej jednak w ramach ostatecznego kompromisu i próby pogodzenia sprzecznych interesów Rada proponuje na tym etapie skreślić zasadę szczególną dotyczącą naruszenia prawa do prywatności i innych dóbr osobistych. Zgodnie z powyższym należy odrzucić poprawkę 57. Zamiast tego rozporządzenie przewiduje w art. 1 ust. 2 lit. g) wyłączenie z zakresu zastosowania.

Należy to jednak odczytywać wraz z art. 30. Klauzula przeglądowa zawarta w art. 30 przewiduje, że najpóźniej cztery lata po wejściu w życie rozporządzenia Komisja przedstawia sprawozdanie. Sprawozdanie uwzględnia w szczególności zobowiązania pozaumowne wynikające z naruszenia prawa do prywatności i innych dóbr osobistych, w tym zniesławienia.

III. PODSUMOWANIE

Rada uważa, że tekst wspólnego stanowiska w sprawie rozporządzenia dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych tworzy zrównoważony system norm kolizyjnych odnoszących się do zobowiązań pozaumownych i osiąga pożądaną jednolitość przepisów prawa właściwego. Ponadto wspólne stanowisko jest w zasadzie zgodne z pierwotnym wnioskiem Komisji i opinią Parlamentu Europejskiego.

ZAŁĄCZNIK

TABELA KORELACJI

Pierwotny wniosek Komisji	Wspólne stanowisko Rady
Motyw (1)	Motyw (1)
nowy	Motyw (2)
Motyw (2)	skreślony
Motyw (3)	Motyw (3)
nowy	Motyw (4)
nowy	Motyw (5)
Motyw (4)	Motyw (6)
Motyw (5)	Motyw (7)
nowy	Motyw (8)
nowy	Motyw (9)
nowy	Motyw (10)
nowy	Motyw (11)
Motyw (6)	Motyw (12)
Motyw (7)	Motyw (13)
Motyw (8)	Motyw (14)
nowy	Motyw (15)
nowy	Motyw (16)
Motyw (9)	Motyw (17)
Motyw (10)	Motyw (18)
Motyw (11)	Motyw (19)
nowy	Motyw (20)
nowy	Motyw (21)
Motyw (12)	skreślony
Motyw (13)	Motyw (22)
Motyw (14)	Motyw (23)
nowy	Motyw (24)
nowy	Motyw (25)
Motyw (15)	Motyw (26)
nowy	Motyw (27)
Motyw (16)	Motyw (28)
Motyw (17)	Motyw (29)
Motyw (18)	Motyw (30)
Motyw (19)	Motyw (31)

Pierwotny wniosek Komisji	Wspólne stanowisko Rady
Motyw (20)	Motyw (32)
nowy	Motyw (33)
Motyw (21)	Motyw (34)
Motyw (22)	Motyw (35)
Motyw (23)	Motyw (36)
Artykuł 1	Artykuł 1
nowy	Artykuł 2
Artykuł 2	Artykuł 3
Artykuł 3	Artykuł 4
Artykuł 4	Artykuł 5
Artykuł 5	Artykuł 6
Artykuł 6	skreślony
Artykuł 7	Artykuł 7
Artykuł 8	Artykuł 8
nowy	Artykuł 9
Art. 9 ust. 1	Artykuł 12
Art. 9 ust. 2	Art. 10 ust. 2, art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 2 lit. b)
Art. 9 ust. 3	Artykuł 10
Art. 9 ust. 4	Artykuł 11
Art. 9 ust. 5	Art. 10 ust. 4, art. 11 ust. 4, art. 12 ust. 2 lit. c)
Art. 9 ust. 6	Artykuł 13
Artykuł 10	Artykuł 14
Artykuł 11	Artykuł 15
Artykuł 12	Artykuł 16
Artykuł 13	Artykuł 17
Artykuł 14	Artykuł 18
Art. 15 ust. 1	Artykuł 19
Art. 15 ust. 2	Artykuł 20
Artykuł 16	Artykuł 21
Artykuł 17	Artykuł 22
Artykuł 18	skreślony
Artykuł 19	Artykuł 23
Artykuł 20	Artykuł 24

Pierwotny wniosek Komisji	Wspólne stanowisko Rady
Artykuł 21	Artykuł 25
Artykuł 22	Artykuł 26
Artykuł 23	Artykuł 27
Artykuł 24	skreślony
Artykuł 25	Artykuł 28
Artykuł 26	Artykuł 29
nowy	Artykuł 30
Artykuł 27 akapit drugi	Artykuł 31
Artykuł 27 akapit pierwszy i trzeci	Artykuł 32